

SOLIQ-BUDJET SIYOSATIDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING TUSHUMINI TAKOMILLASHTIRISH

Salimov Sherzod Baxtiyorovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti falsafa doktori (PhD) Toshkent,

O'zbekiston. sherzodsalimovb@gmail.com

Annotatsiya: Muhtaram Prezidentimizning 2022 yil 28 yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-sonli farmoniga ko‘ra tasdiqlangan 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi dasturida soliq solish tizimini soddalashtirish va soliq ma‘muriyatchiligini takomillashtirish, QQS soliq to‘lovchilar va xo‘jalik sub‘yektlar uchun soliq yukini optimallashtirish va mexanizmlari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: dastur, ustuvor yo‘nalish, taraqqiyot strategiyasi, QQS, bevosita soliqlar, bilvosita soliqlar, davlat budjeti, tushum, bojxona boji, manfiy farq, qoplash, soliq to‘lovchi.

Аннотация: В статье рассмотрены вопросы развития Нового Узбекистана на 2022-2026 годы, утвержденные в соответствии с Указом Почетного Президента № ПФ-60 от 28 января 2022 года «О Стратегии развития Нового Узбекистана на 2022-2026 годы» Стратегическая программа описаны механизмы упрощения системы налогообложения и совершенствования налогового администрирования, оптимизации налоговой нагрузки на плательщиков НДС и субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: программа, приоритетное направление, стратегия развития, НДС, прямые налоги, косвенные налоги, государственный бюджет, доход, таможенная пошлина, отрицательная разница, компенсация, налогоплательщик.

Abstract: The article highlights the role and significance of the Development Program of the new Uzbekistan for 2022-2026, approved in accordance with the Decree of the Honorary President No. PF-60 of January 28, 2022 "On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026" The strategic program describes the mechanisms for simplifying the taxation system and improving tax administration, optimization of the tax burden on VAT payers and business entities.

Key words: program, priority direction, development strategy, VAT, direct taxes, indirect taxes, state budget, income, customs duty, negative difference, compensation, taxpayer.

Kirish

Soliq solish tizimini soddalashtirish va soliq ma‘muriyatchiligini takomillashtirish, soliq to‘lovchilar va xo‘jalik sub‘yektlar uchun soliq yukini

optimallashtirish, iqtisodiyotni jadal rivojlantirish hamda mamlakatning investisiyaviy jozibadorligini yaxshilash - soliq siyosatini takomillashtirishning ustivor yo'nalishlari hisoblanadi

Prezidentimizning 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli farmoniga ko'ra tasdiqlangan 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi dasturi jami 7 ta ustivor yo'nalish va 100 ta aniq maqsadni o'z ichiga olgan va bu maqsadlarga erishish mexanizmlari ham dasturda aniq ko'rsatilgan.

Strategiya yo'nalishlaridan biri soliq yukini YAIMga nisbatan 25%gacha kamaytirish, 120 mlrd dollar hajmidagi investitsiyalarni jalb etish, aholini ko'chirishning umumiy sxemasini ishlab chiqish, eskirgan uy-joylar o'rnida rekonstruksiya asosida zamonaviy massivlarni barpo etish va 275 ming oilani ko'chirish, 2023 yilga qadar inflyatsiyani 5%gacha kamaytirish va boshqa ko'plab maqsadlarni nazarda tutadi.

Taraqqiyot strategiyasida soliq to'lovchi xo'jalik sub'yektlar va iste'molchilar uchun soliq yukini optimallashtirish va soliq solish tizimini soddalashtirish, soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish vazifalarini amalga oshirish maqsadida, shuningdek, keng jamoatchilik muhokamasi natijalari hamda xalqaro ekspertlarning tavsiyalaridan kelib chiqib quyidagilar O'zbekiston Respublikasining soliq siyosatini takomillashtirish asosiy yo'nalishlari etib belgilandi:

✓ soliq to'lovchi xo'jalik sub'yektlar va iste'molchilar uchun soliq yukini optimallashtirish, shuningdek, soliq solishning soddalashtirilgan va umumbelgilangan tizimi bo'yicha soliqlarni to'laydigan xo'jalik yurituvchi sub'ektlar o'rtasidagi soliq yuki darajasidagi nomutanosibliklarni bartaraf etish;

✓ makroiqtisodiy vaziyatning barqarorligini, O'zbekiston Respublikasi Davlat byudjeti va uning daromadlarini shakllantirishning mustahkamligini ta'minlash;

✓ soliq to'lovchilarga qulaylik yuaratish maqsadida soliq qonunchiligini soddalashtirish, soliq munosabatlari sohasida normativ-huquqiy hujjatlardagi qarama-qarshiliklar va ziddiyatlarni bartaraf etish, insofli soliq to'lovchilarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoyasini kuchaytirish;

✓ soliq solish masalalarini tartibga soladigan havoalaki normalar va qonun osti hujjatlarini maksimal darajada cheklagan holda, soliq qonunchiligining barqarorligini hamda O'zbekiston Respublikasi soliq kodeksi normalarining to'g'ridan-to'g'ri amal qilishini ta'minlash, shu jumladan Kodeksda soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar stavkalarining miqdorlarini belgilash;

✓ xorijiy investorlar va investisiyalar uchun qulay rejimni saqlabqolish, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash va ishonchli huquqiy himoyalash;

✓ soliq nazoratining shakl va mexanizmlarini, shu jumladan soliq solish ob'ektlari hamda soliq to'lovchilarni yanada to'liq qamrab olish va hisobini

ta'minlaydigan zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalarini keng joriy etish hisobiga takomillashtirish, transfer narxlarni shakllantirish bilan bog'liq operatsiyalarga soliq solish tartibini joriy etish, kabi soliq siyosatining eng muhim asosiy yo'nalishlari belgilab olindi

Taraqqiyot strategiyasida kelgusi besh yilda aholi jon boshiga YaIMni 1,6 baravar va 2030 yilga borib, aholi jon boshiga to'g'ri keladigan daromadni 4 ming AQSh dollaridan oshirish masalasining qo'yilishi taraqqiyot dasturining insonga, mamlakatimiz aholisining farovonligini oshirishga qaratilganligini yaqqol bildiradi va bu kelajakda oilalarning byudjetini oshishiga olib keladi. Aholi daromadining ortishi uning bilim olish, ayniqsa, yoshlarning bilim olishi, ma'naviy o'sishi, sport bilan shug'ullanishi va boshqa imkoniyatlarini kengaytiradi, pirovardida esa inson kapitalining rivojlanishiga zamin yaratadi.

Tahlil va natijalar

2021 yilga nisbatan bevosita soliqlar, resurs to'lovlari hamda mol-mulk solig'ining Davlat budjeti daromadlaridagi ulushi kamaygan bo'lsa, bilvosita soliqlar hamda boshqa daromadlar va soliq bo'lmagan tushumlarning ulushi oshdi.

2020-2022 yillarda davlat budjeti daromadlari tuzilmasi¹

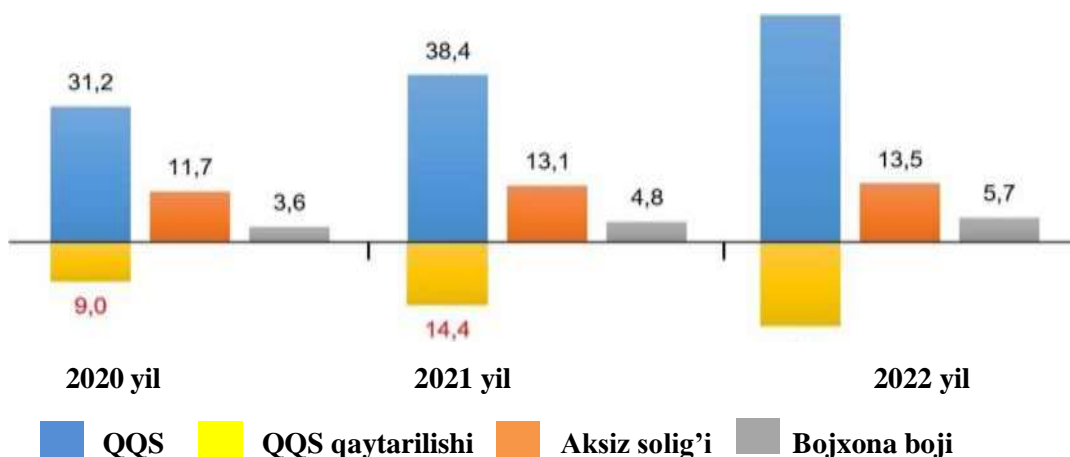
№	Ko'rsatkichlar	2020 yil			2021 yil			2022 yil		
		summa	jami tushumga nisbatan, %	YaIMdagi ulushi, %	Summa	jami tushumga nisbatan, %	YaIMdagi ulushi, %	summa	jami tushumga nisbatan, %	YaIMdagi ulushi, %
	YaIM	602 551			734 588			888 342		
	Davlat byudjeti daromadlari	132 938		22,1	164 799		22,4	202 043		22,7
1.	Bevosita soliqlar	45 207	34,0	7,5	58 930	35,8 ▲	8,0▲	64 447	31,9 ▼	7,3 ▼
2.	Bilvosita soliqlar	46 428	34,9	7,7	56 290	34,2 ▼	7,7 ■	71 390	35,3 ▲	8,0▲
3.	Resurs to'lovlari va Mol-mulk solig'i	21 257	16,0	3,5	23 036	14,0▼	3,1 ▼	23 913	11,8▼	2,7 ▼
4.	Boshqa daromadlar va soliq bo'lmagan tushumlar	20 046	15,1	3,3	26 542	16,0▲	3,6 ▲	42 293	21,0 ▲	4,8 ▲

Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo soliq inspeksiyasi bo'yicha 2022 yilda tushumlar 88,3 trln so'mni tashkil etib, 2021 yilga nisbatan 6,0 trln so'mga yoki 7,3%ga oshdi.

¹ Manba: Iqtisodiyot va moliya vazirligi ma'lumotlari asosida tayyorlandi

Bilvosita soliqlar bo'yicha tushumlar 2022 yilda 71,4 trln so'mni tashkil etib, 2021 yilga nisbatan 15,1 trln so'mga yoki 26,8%ga oshdi.

2020-2022 yillarda bilvosita soliqlar bo'yicha tushumlar dinamikasi (trln. so'm)

Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) bo'yicha tushumlar 2022 yilda 52,2 trln so'mni tashkil etib, 2021 yilga nisbatan 13,8 trln so'mga yoki 35,8%ga oshdi. 2022 yilda QQS bo'yicha davlat byudjetiga soliq organlari tomonidan 32,8 trln so'm (2021 yilga nisbatan 28,3%ga ko'proq), bojxona organlari tomonidan 38,7 trln so'm (2021 yilga nisbatan 41,8%ga ko'proq) undirildi. 2022 yil 1 apreldan jismoniy tarbiya va sport tashkilotlari tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar (byudjet tashkilotlari tomonidan ko'rsatiladigan jismoniy tarbiya va sport xizmatlari bundan mustasno) hamda bank muassasalari uchun qiymati qat'iy summada belgilangan bank operatsiyalari bo'yicha QQSdan imtiyozlar bekor qilindi. Buning natijasida davlat byudjetiga 2022 yilda jismoniy tarbiya va sport tashkilotlari tomonidan 51,9 mlrd so'm va tijorat banklari tomonidan qat'iy belgilangan summada ko'rsatiladigan bank operatsiyalari bo'yicha 292 mlrd so'm, QQS to'landi.

QQSning byudjetga to'liq kelib tushishini ta'minlash bilan bir qatorda hisobga olinadigan QQS summasining hisoblangan soliq summasidan oshishi natijasida yuzaga keladigan soliq o'rnini qoplash tartibi ham muntazam ravishda takomillashtirib borilmoqda.

QQSdan manfiy farqni qoplash uchun 2022 yil davomida 6 509 ta tadbirkorlik sub'ektlariga 19,3 trln so'm miqdorida mablag'lar qaytarildi (QQS tushumlariga nisbatan 27%). Solishtirish uchun, 2021 yilda ushbu maqsadlarda jami 14,4 trln so'm, 2020 yilda 9 trln so'm mablag'lar soliq to'lovchilarga qaytarilgan. Qoplashning umumiy summasidan 11,2 trln so'm yoki 58,2%i 100 ta tadbirkorlik sub'ektlari ulushiga to'g'ri keladi.

2022 yilda QQS bo'yicha tushumlarning o'sishi iqtisodiy faollikning oshishi, soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirilishi bilan bir qatorda, soliq to'lovchilar

sonining ortib borishi bilan shartlanadi. 2022 yilda soliq to'lovchilar soni 165,2 mingtani tashkil etib, 2021 yilga nisbatan 23,7 mingtaga yoki 16,7% ga oshdi.

Qishloq xo'jaligi tovarlari ishlab chiqaruvchilari tomonidan QQS to'lanishi lozim bo'lgan sug'oriladigan ekin maydonlari 50 gektardan 25 gektargacha pasaytirilishi natijasida ushbu toifadagi soliq to'lovchilar soni 2022 yilda 38 mingtani tashkil etib, 2021 yilga nisbatan 2,7 mingtaga, yoki 7,6% ga oshdi.

2022 yilda bojxona organlari tomonidan QQS bo'yicha davlat byudjetiga tushumlarning 2021 yilga nisbatan 41,8% ga ko'proq undirilishi ta'minlandi. Bojxona daromadlarining oshishi import hajmining oshishi, bojxona imtiyozlarining amal qilish muddatining tugashi (bojxona to'lovlari bo'yicha ayrim imtiyozlarning amal qilish muddati 2022 yil 1 yanvardan tugatilgan), tarif siyosatining o'zgarishi (aksiz solig'i va bojxona boji stavkalari), shuningdek, bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish, tovarlarni erkin muomalaga chiqarishni tezlashtirish va bojxona ma'muriyatchiligining yangi usullarini joriy etish bo'yicha bojxona organlari tomonidan ko'rilayotgan chora-tadbirlar bilan shartlangan.

Xulosa va takliflar

Umuman, xulosa sifatida shuni ta'kidlash mumkinki, mamlakatimizning 2020-2021 yillardagi iqtisodiy o'sish sur'atlari taraqqiyot strategiyasi dasturini amalga oshirish iqtisodiy asosga ega ekanligidan dalolat beradi deb aytish mumkin.

Taraqqiyot strategiyasi dasturi keng qamrovli, keng miqyosli islohotlarni o'z ichiga olgani uchun uning ahamiyatini bitta maqolada yoritish qiyin. Shu sababli dasturning ayrim jihatlari maqolada qaraldi, xolos.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Салимов Шерзод Бахтиёрович. (2023). Ўзбекистон иқтисодиётининг ривожланишида кичик бизнес корхоналарини венчур капитали орқали инновацион фаолиятини молиялаштириш. World Scientific Research Journal, 12(2), 229–236. Retrieved from <http://www.wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2553>
2. Салимов , Б., & Салимов , Ш. (2023). Янги Ўзбекистоннинг стратегик мақсадлари ва ривожланиши. The Innovation Economy, 1(01), 14–19. Retrieved from <https://ojs.qmii.uz/index.php/ej/article/view/354>
3. Назарова, М. (2022). ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ МИКРОКРЕДИТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН И АНАЛИЗ ИХ ТЕКУЩЕГО СОСТОЯНИЯ. Экономика и образование, 23(4), 73–80. извлечено от <https://cedr.tsue.uz/index.php/journal/article/view/566>
4. Назарова, М. (2022). ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА НОБАНК КРЕДИТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ВА УЛАРНИНГ АМАЛДАГИ ФАОЛИЯТИ: https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss3/a11. Экономика и образование, 23(3), 71-78

5. M.S.Tulayev, B.P.Qlichev, (2022). Moliyaviy hisob. (Darslik). ISBN 978-9943-8915-9-3, UO'K: 657(075.8).
6. Тулаев, М. С., & Кличев, Б. П. (2022). ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА КОРПОРАТИВНЫХ ОБЛИГАЦИИ: ОБЯЗАТЕЛЬСТВО ИЛИ КАПИТАЛ. In Учет, анализ и аудит: их возможности и направления эволюции (pp. 146-154).
7. О. Бозорова. (2023). ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНГИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙЎНАЛИШЛАРИ. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 13(7), 24–29. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/2779>
8. Холикулова, Ю. (2023). Iqtisodiyotimizda transport-logistika xizmatlari tashkil etilishi va uning rivojlanishi. Направления развития благоприятной бизнес-среды в условиях цифровизации экономики, 1(02), 122–126. <https://doi.org/10.47689/TSUE2022-pp122-126>
9. Бозорова Озода Рахимовна. (2023). МАМЛАКАТИМИЗДА ОИЛАВИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ . World Scientific Research Journal, 12(2), 178–185. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2548>
10. Yusupova F., Abdullaeva S. Prospects for the Development of Dairy Farming of Dekhkan Farms in Uzbekistan // Бюллетень науки и практики. 2022. Т. 8. №8. С. 88-96. <https://doi.org/10.33619/2414-2948/81/14>
11. Amonovich, T. S., Alijonovich, A. Z., Abdullaevich, K. M., & Solijanovna, A. S. (2022). Impact of Taxes on the Bank's Profit. INTERNATIONAL JOURNAL OF SPECIAL EDUCATION, 37(3).
12. Кличев Бахтиёр Пардаевич (2023). Хўжалик юритувчи субъектларда операцион фаолиятида ишлаб чиқариш ҳажмини ифодаловчи кўрсаткичлар таҳлили. Scientific Journal of “International Finance & Accounting” Issue 2, April 2023. ISSN: 2181-1016, <http://interfinance.tfi.uz/?p=2696>
13. Абдуллаевич Қ.М. Central European Management Journal. UZBEKISTAN REPUBLIC TO IMPROVE AGRICULTURAL FINANCING. 2022;30(3):1284-93.
14. Назарова Муслима Назаровна. (2023). ЎЗБЕКИСТОНДА НОБАНК КРЕДИТ ТАШКИЛОТЛАРИ ФАОЛИЯТИ ВА УЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ . World Scientific Research Journal, 12(2), 214–228. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2552>
15. Khaitov, S. S., Nazarova, M. N., Urmonbekova, I. F., Xoliquiliva, Y. P. Q., & Vozorova, O. R. (2023). Mechanisms of Development of the Country's Economy through Bank Loans. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN

- NONFORMAL EDUCATION, 3(4), 9–15. Retrieved from <http://www.inovatus.es/index.php/ejine/article/view/1575>
16. Қурбонов Муҳиддин Абдуллаевич. (2023). БЮДЖЕТ ХАРАЖАТЛАРИ ТИЗИМИДА АУТСОРСИНГ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ . World Scientific Research Journal, 12(3), 3–12. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2558>
 17. О.Худойоров (2017) Importance of credit risk management in banks. Экономика и бизнес: теория и практика № 5. <https://cyberleninka.ru/article/n/importance-of-credit-risk-management-in-banks>
 18. Xoliqulova, Y. (2022). STEPS IN THE PROCESS OF DENATIONALIZATION AND PRIVATIZATION OF PROPERTY IN UZBEKISTAN. Journal of Integrated Education and Research, 1(6), 6–10. Retrieved from <https://ojs.rmasav.com/index.php/ojs/article/view/368>
 19. Ibragimova I., Tursunov U., NosirovA. Auditing of financial reporting in the republic of Uzbekistan.// International Journal of Management, IT & Engineering- Vol. 9 Issue 7, July 2019, ISSN: 2249-0558
 20. Султанов, М., & Ахмедова, З. (2023). ИНСТИТУЦИОНАЛ ИНВЕСТОРЛАР ОРКАЛИ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ. Приоритетные направления, современные тенденции и перспективы развития финансового рынка, 12–14. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/financial-market-growth/article/view/18953>
 21. Султанов, М. (2020). Значение стоимости чистых активов как показателя, отражающего привлекательность инвестиционных фондов. Экономика и инновационные технологии, (5), 115–122. извлечено от https://inlibrary.uz/index.php/economics_and_innovative/article/view/11782
 22. Ibragimova Iroda Rashid qizi (2023). Problems of planning the external audit process in commercial banks. International Journal of Management, IT & Engineering. Vol. 13 Issue 05, May 2023, ISSN: 2249-0558, https://www.ijmra.us/project%20doc/2023/IJME_MAY2023/IJME2May23_Uz_b.pdf
 23. О.О.Худоёров, & Х.Х.Гойипов. (2023). ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИ САМАРАЛИ БОШҚАРИШДА ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИ. World Scientific Research Journal, 12(2), 244–253. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2555>
 24. Саидова, У. (2020). EXTERNAL ECONOMIC ACTIVITIES OF UZBEKISTAN: PROBLEMS AND SOLUTIONS. <https://scienceproblems.uz/index.php/journal/article/view/16>
 25. Қличев Бахтиёр Пардаевич, (2023). Корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми таҳлилини такомиллаштириш масалалари. Issues of improving the analysis of the volume of production at enterprises. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 13(7), 42–49. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/2782>

26. Saidova, O. R. (2020). ISSUES OF IMPROVING THE FOREIGN TRADE OF UZBEKISTAN. *Economics and Innovative Technologies*, 2020(2), 12. <https://core.ac.uk/download/pdf/336867043.pdf>
27. Курбонов, М. (2020). Зарубежный опыт эффективного использования финансовых ресурсов государственных целевых фондов. *Экономика И Образование*, 1(5), 163–166. извлечено от https://inlibrary.uz/index.php/economy_education/article/view/4823
28. Тулаев, М. (2022). МОЛИЯВИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲИСОБИ АМАЛИЁТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. *Архив научных исследований*, 2(1). извлечено от <http://journal.tsue.uz/index.php/archive/article/view/1181>
29. Тулаев, М. (2021). Разработка методики определения уровня существенности в аудите. *Экономика и инновационные технологии*, (5), 52–60. извлечено от https://inlibrary.uz/index.php/economics_and_innovative/article/view/12137
30. Курбонов Мухиддин Абдуллаевич. (2023). Камерал солиқ назорати, риск анализларни смарт технологиялардан фойдаланилган ҳолда амалга оширишни такомиллаштириш . *Образование наука и инновационные идеи в мире*, 13(7), 36–41. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/2781>
31. О.О.Худоёров, & Ш.О.Ғозоров. (2023). МАМЛАКАТНИНГ ИҚТИСОДИЙ РИВОЖИДА ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ ИНВЕСТИЦИОН КРЕДИТЛАРИНИНГ ЎРНИ. *World Scientific Research Journal*, 12(2), 254–262. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2556>
32. Қличев Б. (2023). Операцион фаолият таҳлилини ташкил этиш масалалари. *World Scientific Research Journal*, 12(2), 263–271. Retrieved from <http://wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2557>;
33. Қличев Б.П. (2022). Истеъмолчи манфаатлари асосида маҳсулотга баҳо шакллантириш масалалари таҳлили. “Иқтисодиёт: таҳлиллар ва прогнозлар”, ISSN: 2181-0567, 4 (20)-сон, 170-175, УЎК: 338.4 (575.1) <https://ifmr.uz/journals/18>;
34. Shadibekova Dildor, Nosirova Nargiza, Bozorov Ilyos, Berdiyeva Uguloy. (2020) Prospective Development Analysis of Small Business and Entrepreneurship of Uzbekistan. *Test Engineering & Management*. March-April 2020 ISSN: 0193-4120 Page No. 1733-1743 <http://www.testmagzine.biz/index.php/testmagzine/article/view/3815/3347>
35. Бозоров Ильёс Исомиддинович, & Эргашова Сабрина Кузимуратовна. (2023). МАМЛАКАТДА ИНВЕСТИЦИОН ЛОЙИҲАЛАР ЖОЗИБАДОРЛИГИ ВА УНИ МОЛИЯЛАШ ТИЗИМИНИ БАҲОЛАШ МЕХАНИЗМИ . *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 13(7), 108–107. Retrieved from <http://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/2789>